

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de

Abonamentul:

Un an 2000 Lei. — Șase luni 1000 Lei. — Trei luni 600 Lei. — O lună 200 Lei — Pentru bănci, autorități și străinătate un an 5000 Lei. — Pentru America 3 Dolari. Abonament de sprijin 5000 Lei.

Articole și corespondențe

se adresează REDACȚIEI Telegraful Român Sibiu strada Mitropoliei Nr. 45. — Articole nepublicate nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate se refuză.

Prețul însușii

un cm.² 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător

Abonamentele și inserțiunile

se adresează ADMINISTRĂȚIEI ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român

Sibiu

Str. Șaguna 8

Sibiul cărturăresc

I

Cetatea Sibiului va străluci de-apuri în nemurirea ei culturală. Istoria ei îmbrățișează culmi nebănuite, sărutate de soarele culturii românești și văi înecate în ceață și neguri. Îți vine a crede că este în adevăr oglinda fidelă și plină de taină a „spațiului mioritic”.

Pe la mijlocul veacului al XVI-lea, Sibiul are deosebita cinste să scoată la lumină prima carte românească, deși susținută de duhul ispitei. E începutul tiparului în limba românească. De aici din cetatea Sibiului ia, vre-o câțiva ani mai în urmă, și îndemn Haneș Benkner, împreună cu Luca Hărjilă, juri ai magistratului din cetatea Brașovului, scoțând cărți românești de sub teascurile proaspete ale sașilor luterani. Ori, cărțile acestea, tipărite cu gând de ispită și lăcomie de câștig, ne-au asigurat unitatea limbii noastre românești. E utrenia Diaconului Coresi!

Au urmat după această culme grăitoare peste veacuri, hăul frământărilor primejdioase, rostogolite asupra noastră de neastăpărații principii și superintendenți calvini, cu așezări împodobite de ură și îngâmfare în inima Ardealului. Sibiul a rămas veacuri de-arândul în umbră și părăsire. A trebuit să fâșnească din coclaurile Carpaților făgărășeni, ca un fulger în noapte, sufletul mare al lui Gheorghe Lazăr; dar strigătul lui a răsunat în pustiu și vremurile purtătoare de ură l-au aruncat spre Bucureștii de-apururi strălucitori, pentru ca'n apele Iordanului lor, să curețe ființa spirituală a neamului întru marea lui renaștere și devenire. În urma lui răsar biruitor, între zidurile cetății Sibiu, marele Șaguna, care știe să se ridice deasupra persoanei sale și deasupra epocii pe care a știut să o stăpânească, clădind cetate de biruință, aici în Sibiu, pentru apărarea de totdeauna a credinții strămoșești și a ființei noastre românești, între stâncile Carpaților. Da, epoca lui Șaguna înseamnă, pentru ortodoxia și viața națională ardeleană, etapa eroică în luptele noastre după libertate și unitate națională. Șaguna, pe lângă cezarea lui înfățișare, pe lângă personalitatea lui îndrumătoare de vremuri, pe lângă faptul că a fost un neîntrecut arhieru și apărător al duhului ortodox și românesc, a fost și un mare cărturar. Era adânc pătruns de nevoia răspândirii luminii în straturile largi ale poporului credincios, Ori, lumina curată și cuceritoare se răspândește mai roditor dela altar și amvon și mai ales prin școală. Dar amvonul și școala cer rezimul cărții, iar aceasta lipsea. De aceea face uriașe sforțări și întemeiază la Sibiu, sub scutul bisericii, prima tipografie românească pentru a tipări fără răgaz și cu orice jertfă, cărți trebuitoare la diferitele slujbe religioase, la strălucirea amvonului și în deosebi la înflorirea școlii românești.

Cărțile însă răsar, cu înțelepciunea slovei, din mintea frământată a cărturarilor. Dar aceștia trebuiau formați în lumina

atât de ispititoare a apusului. Grație burzelor (stipendiilor) asigurate dela împăratul prieten, pentru pregătirea profesorilor, Șaguna trimite pe cei mai destoinici dintre teologii seminarului organizat de dânsul, la universitățile din apus.

Dintre aceștia amintim în primul rând pe Nicolae Popea, Zaharia Boiu, Nicolae Cristea, Ilarion Pușcariu, Ioan Popescu și Daniel Popovici-Barcean. Intorși la Sibiu, ei sunt utilizați cu multă înțelepciune pentru împlinirea cu rodnicie a tuturor nevoilor, care frământau ființa neamului românesc din Ardeal. El însuși, Șaguna, strălucește cu hărnicia exemplarelor cuceritoare. Tipărește cu înaltă îngrijire și pricepere „Biblia”, cunoscută sub numele de „Biblia lui Șaguna” și o mulțime de cărți bisericești, precum și îndrumări mult folositoare pentru activitatea pastorală și educativă a preoților și învățătorilor. Sugerează lucrări științifice pe care le supraveghează și le îndrumă cu neobosită atențiune și pătrundere, spre a rodi cât mai curat bob în lanurile vieții naționale. Nicolae Popea ne dă sub trezele auspicii ale lui Șaguna strălucitul studiu istoric despre vechea mitropolie ortodoxă a Ardealului, Ioan Popescu, „Psihologia” și „Pedagogia” în spirit herbatian; Nicolae Cristea, studiul de politică națională, intitulat „La țintă”, iar Daniel Barcean înzestrea școala românească ardeleană cu metoda de predare a diferitelor materii de învățământ. Zaharia Boiu, în colaborare cu Ioan Popescu, scoate de sub teascurile tipografiei manualele trebuitoare poporului minor al elevilor. Tot Zaharia Boiu își strânge predicile, cu care a înflorit atât de strălucitor amvonul bisericești macedonene, dosite în fundul unei curți, în două volume și le răspândește spre a folosi preoților din aria neamului românesc.

Dar, se stinge Șaguna, chinuit de nerecunoștința omenească și se pristăvesc rând pe rând și harnicii săi colaboratori. După culmea aceasta, atât de strălucitoare, urmează o vale prăpăstioasă cu multe cotituri de primejdii. În lipsa îndrumătorului, înțelept și prevăzător, neamul ardelean rămâne în brațele ispitelor politice, amenințărilor și loviturilor.

Firește că nici în valea aceasta frământată de stihii rele nu rămânem, aici în Ardeal, îngropați în întuneric de-apururi. Ion Slavici, venit la Sibiu, strigă prin vechea „Tribună” peste hotare durerea neamului, vestind tuturor adevărul sacru, că soarele culturii și vieții noastre naționale răsare la București. Da, se pregătește o epocă nouă de înflorire veșnică, zorile căreia mijesc la orizont.

Z. SANDU

POȘTA REDACȚIEI

Pr. I. I. S. în S. „Îndemn” primit cu întărire. Il vom păstra pentru 1945.

Pr. I. S. I. în B.-Platu. Nu prea e potrivit subiectul pt. ziarul nostru. Il vom publica îndată ce ne permite spațiul.

Trupele române la porțile Budapestei

Lupta pentru Budapesta a intrat în faza finală. Strânsă în cleștele — acum închis — al grupurilor de armate comandate de Mareșalii URSS Rodion Yacovlevici Malinovschi și Tolbukin, capitala Ungariei își trăiește ultimele clipe. Nemții și ungurii lui Szállassy au hotărât să o piardă atunci când au prefăcut-o în bastion așezat în calea înaintării trupelor sovietice spre Austria și Sudul Germaniei, înaintare pe care nu au putut-o împiedeca.

La asediul Budapestei participă și trupe române comandate de viteazul General de Corp de Armată Macici Nicolae, cavalier al Ordinului militar de războiu „Mihai Viteazul”, comandant al unei Armate.

Cel mai proaspăt comunicat al Marelui Stat Major al Armatei Române — privitor la operațiile militare desfășurate în ziua de 28 I. c. — aduce îmbucurătoarea știre că trupele noastre, aflătoare în dispozitiv de atac la Est de Budapesta, au făcut o spărtură în frontul defensiv germano-maghiar, înaintând până la porțile Budapestei.

Pe de altă parte, același comunicat oficial subliniază succesele formațiunilor noastre de Vânători de Munte, din Armata a IV-a română, comandată de renumitul General de Corp de Armată Avramescu Gheorghe.

Angajate în lupte grele în Nord-Estul Ungariei, aceste unități au depășit acum, pe un front larg, frontiera ungaro-ceslovacă, aflându-se în regiunile muntoase Tatra și Matra.

Colaborarea forțelor române la luptele pentru desrobirea Cehoslovaciei ne umple inimile de bucurie, știute fiind simțămintele de prietenie pe cari le nutrim față de acest popor loial.

Situația Fronturilor

Frontul din Est

București 29 — Biroul de informații sovietice anunță că în cursul zilei de ieri au fost cucerite noi localități pe frontul din Nordul Ungariei. De asemenea în Cehoslovacia au fost cucerite mai multe localități. În ziua de 27 Decembrie au fost făcuți prizonieri 2200 germani și unguri, în regiunea orașului Gyöngyös. Lupte mai importante s'au dat în cotul Dunării și în regiunea împădurită din acest sector, făcându-se 600 prizonieri. În celelalte sectoare ale frontului ungar se semnalează numai activitate de patrulare și angajări de lupte locale. Au fost distruse 49 tancuri și 22 avioane.

Frontul din Apus

București 29 — Puternicele forțe germane, care în înaintarea lor ajunseseră la 4 km. de Meusa, au fost nimicite de americani. Armata a III-a americană atacă la Ardennes.

Activitatea aeriană

București 29 — Bombardiere grele britanice au atacat obiective militare în Polonia. Orașele Bonn, Köln și Regensburg au fost de asemenea atacate, precum și trecătoarea Brenner.

Dați sânge pentru ostașii răniți în luptele de desrobire a Ardealului!

Circulară însemnată

București 28 — D. general Virgil Stănescu, subsecretar de stat pentru Siguranță a dat o circulară cu privire la anchetarea foștilor legionari. În rezumat circulara dispune:

1. Cei care se cred nevinovați, au dreptul să depună în cel mai scurt timp la comisia de triere din localitatea unde se află, un memoriu precum și să propună martori.

2. Cei reținuți sau internați vor fi anchetați în starea în care se află, iar cei liberi, în stare de libertate.

3. Ancheta se va face în cel mai scurt timp posibil.

Pentru ca parohiile să nu rămână fără preoți pe timpul sărbătorilor, niciun preot, fost legionar, nu va fi arestat înainte de data de 8 Ianuarie 1945.

Măsura aceasta privește mai ales parohiile cu un singur preot.

Pe viitor, măsurile împotriva preoților ce s'ar dovedi vinovați, se vor lua în înțelegere cu autoritatea bisericească. În orice caz, poporeni nu trebuie să rămână fără păstor sufletesc.

Răspândiți cu drag

Telegraful Român
Organul lui Șaguna din 1853

